

Ptáci přilétající ke krmítkům

Čím je krmit ?

Jak je poznáme ?

Jak se jmenují ?

ZO ČSOP Klenice, Mladá Boleslav

Strakapoud velký

Strakapoud velký - samec

Je to krásný černo-bílo-červený pták, který je u nás celkem hojný. Samička je strakatá podobně jako sameček, ale nemá za černou čepičkou červenou skvrnu v zátylku. Mladí ptáci mají čepičku červenou.

Strakapoud patří k datlům, je šplhavec. Na kmeni krátkými poskoky prohledá každý centimetr kůry, aby zjistil, jaký škůdce se kde usadil a kazí dřevo. Jeho jazyk (až 5 cm přes špičku zobáku) dosáhne do skulin i štěrbin a vytesaných děr, aby škůdce ulovil.

Strakapoud hnízdí ve stromových dutinách a mívá až šest vajíček.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Semínka slunečnice, máku, řepky, lůj, jádra vlašských, lískových i burských oříšků.

Zvonek zelený

Zvonek zelený - sameček

Jistě pro svůj zvonivý a příjemný zpěv dostal tento zelenavý ptáček své jméno zvonek. Zdržuje se u nás po celý rok, živí se rostlinnou potravou (semena, pupeny, výhonky, bobule). Hnízdí v zahradách, v parcích i ve stromořadích. Samička je šedá se zelenavým nádechem a sameček má žlutozelenou hrud. Mladí ptáci jsou zbarvení více do hnědé a jsou podélně pruhovaní.

Zvonek hnízdí dvakrát až třikrát do roka.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Bukvice, semena slunečnice, máku, řepky, lnu, konopí, jádra vlašských, lískových i burských oříšků, drcený oves, semínka trav a bodláků. Sušené plody jeřábu, černého a červeného bezu, hlohu, trnky, ptačího zobu, pámelníku, růže šípkové.

Pozn. Předtím, než dáš plody do krmítka, namoč je, aby změkly.

Kos černý

Kos černý - samec

S kosem se setkáte v každém parku. Původně to byl plachý lesní pták, ale postupně se přizpůsobil životu po boku člověka. Je to sice pěvec hmyzožravý a zjara opravdu sbírá hmyz, plže a mnoho dešťovek, ale když začne zrát peckové ovoce, bobuloviny a víno, sběr ovoce převáží nad sběrem hmyzu.

U nás hnízdí i třikrát do roka a mívá tři až šest vajíček. Hnízdo kosa nalezneme téměř všude – za okapem, mezi trámy, v křoví apod. Z vrcholu stromu, štítu domu zpívá od časného rozednávání až do setmění.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Sušené plody jeřábu, černého a červeného bezu, hlohu, trnky, ptačího zobu, pámelníku, růže šípkové, ovoce – zejména jablka.

Pozn. Předtím, než dáš plody do krmítka, namoč je, aby změkly.

Pěnkava obecná

Pěnkava obecná – sameček

Patří mezi hojně semenožravé ptáky. Někdy si jídelníček zpestřuje zelenými lístky a hmyzem.

Sameček se zabarvením značně liší od samičky. Pěnkava si staví z chlupů, kořínků, mechu a peříček pěkné hnízdo, do kterého snáší čtyři až šest vajíček. Mladé vyvádí dvakrát i třikrát do roka.

Je to částečně pták stěhovavý, v říjnu nás někdy opouští, v městech u nás někdy přezimuje, zejména samečkové.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Semena tykve, okurek, jablek, hrušek, řepky, slunečnice, lnu, ovesné vločky.

Sýkora uhelníček

Sýkora uhelníček - sameček

Tato sýkorka, která je mnohem menší než vrabec, žije převážně v jehličnatých lesech. Je trochu podobná koňadře, ale vespod je šedobílá. V týlu má bílou skvrnu. Zatoulá se ovšem ráda i do smíšených lesů a v zimě i do městských parků, takže i tam můžeme zaslechnout její příznačné „vice-vice vida-vida“.

V době hnízdění spořádá tato drobná sýkorka velké množství hmyzu a housenek. Hnízdí ve stromové dutině, v pařezu nebo i v díře v zemi. Ráda obsazuje budky. Hnízdí dvakrát za léto a snáší sedm až deset hnědě kropenatých vajíček.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, máku, řepky, lnu, trav a bodláků, lůj, sádlo, jádra vlašských, lískových i burských ořechů včetně ořechu kokosového, drcený oves.

Sýkora babka

Sýkora babka - sameček

Sýkora babka žije převážně v ovocných sadech, v listnatých porostech, v polních hájích apod. Je menší než vrabec, svrchu šedohnědá, vespod bělavá, na hlavě nosí leskle černou čepičku a černou má i bradku.

Hnízdí v dutinách stromů, ale také v zemi nebo v tarasu. Snáší šest až deset špinavě červených skvrnitých vajíček.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, máku, řepky, lnu, trav a bodláků, lůj, sádlo, jádra vlašských, lískových i burských ořechů včetně ořechu kokosového, drcený oves.

Sýkora parukářka

Sýkora parukářka - sameček

Ptáček je to menší než vrabec, celkem šedohnědý, tvářičky a límeček má bílé. Rozpoznávacím znakem je chocholka – paruka.

Při shánění potravy soutěží parukářka s uhelníčkem ve sběru hmyzu je tedy ptákem velmi užitečným. K hnízdění potřebuje dutinu, v nouzi ovšem stačí i staré veveřčí nebo stračí hnízdo, jen když si je může mechem a lišejníky zabezpečit a vlákénky a chlupy vystlat. Hnízdí dvakrát ročně. Na podzim kočuje v celých hejnech.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, máku, řepky, lnu, trav a bodláků, lůj, sádlo, jádra vlašských, lískových i burských ořechů včetně ořechu kokosového, drcený oves.

Sýkora modřinka

Sýkora modřinka – mládě

Sýkora modřinka připomíná sýkoru koňadru, ale na rozdíl od koňadry je svrchu celá modrá a proužek na žlutém bříšku je neznatelný. V zahradách, v parcích i v lesích po celý rok hledá neúnavně nějaké hmyzí vajíčko, housenku, kukličku i hmyz samotný.

K hnízdění si vyhledává chráněnou dutinu, nepohrdne budkou. Vychová tam někdy až šestnáct malých modřinek. Často hnízdí i dvakrát ročně.

Na zimu se modřinky vypravují v kočovné skupině i daleko po okolí, od stromu ke stromu, všude pilně prohlížíjí úkryty hmyzu a vesele přitom provádějí své akrobatické kousky.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, máku, řepky, lnu, trav a bodláků, lůj, sádlo, jádra vlašských, lískových i burských ořechů včetně ořechu kokosového, drcený oves.

Sýkora koňadra

Sýkora koňadra – sameček

Je to naše největší sýkorka. Velká je jako vrabec. Má černý pruh po délce žlutého břicha. Hnízdí na zahradách, v parcích, v dutinách starých stromů, ale i v poštovních schránkách.

Hnízdo si vystýlá mechem, stébly, vlákny a chlupy. Snáší šest až třináct vajíček, hnízdívá dvakrát ročně. Živí se hmyzem, kterého zvláště v době hnízdění pochyťá značné množství. Svou kořist přidržuje nožkou a zpracuje zobáčkem.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, máku, řepky, lnu, trav a bodláků, lůj, sádlo, jádra vlašských, lískových i burských ořechů včetně ořechu kokosového, drcený oves, škvarky.

Brhlík lesní

Brhlík lesní - sameček

Setkáme se s ním ve starých parcích s rozložitými listnáči. Je velký jako vrabec. Zbarvení má modrošedé, zespodu světle žlutohnědé, má černou pásku přes oko. Jako jediný z našich ptáků dokáže šplhat po kmeni stromu i hlavou dolů.

Hnízdo si staví ve vyhloubené dutině stromu nebo v budce. Je-li vlet do dutiny velký, zazdí jej hlínou. Mívá šest až devět bílých vajíček s rezavými skvrnami. Hnízdí jednou v roce. Má rád společnost, na podzim se druží k sýkorkám, šoupálkům a čížkům.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, máku, řepky, lnu, konopí, jádra vlašských, lískových i burských oříšků, ovesné vločky, lůj.

Sojka obecná

Sojka obecná – sameček

Rozeznáme ji podle modro – černo - bílých peříček v křídelním „zrcadélku“. Živí se sice hmyzem, červy, měkkýši, žábami a myšmi, ale ničí i hnízda, rozklouvává vajíčka a hubí ptáčata. Nejen drobné ptactvo, ale i koroptve a bažanty.

Je s námi po celý rok. Začátkem dubna si z kořínků, větviček a suchých travin splétá ve větvích hnízdo. Tam vychovává pět až osm sojčat. Lidé je často vybírají a odchovávají pro své potěšení. Sojka je chytrý a učenlivý pták, ráda napodobuje cizí hlasy. Sama se ozývá pronikavým křikem, který varuje celý les. Je-li v bezpečí, sedá vysoko na stromě a tiše si prozpěvuje.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Jádra vlašských, lískových i burských oříšků, žaludy, lůj, odřezky masa.

Vrabc domácí

Vrabc domácí - sameček

Sameček má temeno a záhlaví popelavé a kaštanově hnědými pruhy obroubené, hrdlo černé. Vrabčice tuto černou náprsenku nemá, je vůbec barevně mdlejší, šedohnědá.

Vrabc žije takřka ve společenství s člověkem. Hnízdí také nejraději v zákoutích budov, pod střechou ve škvírách zdi, ve špačcích budkách atd. Hnízdo má proslule nepořádné a v každé násadě pět až šest vajíček. Vrabc je chytrý pták a – má-li čisté a neušpiněné peří – i velmi krásný a pestrý pták.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Ovesné vločky, krupky, strouhanku, tvrdé rohlíky, housky, jádra vlašských, lískových i burských ořechů včetně kokosového.

Stehlík obecný

Stehlík obecný – sameček

Je to pestrý, veselý a povídativý ptáček. Barvami na něm příroda nešetřila. Sameček i samička jsou pěkně strakatí, jen mláďata jsou střízlivější, hnědá, bez černé a červené. Stehlíka známe všichni alespoň z obrázků, kde bývá obvykle namalován na bodlácích, jak vybírá semínka. Stejně rád však sbírá i semena divizny, břízy a olší. Mívá hnízdo vysoko v korunách listnáčů a v květnu v něm najdeme čtyři až pět zelenavě bílých skvrnatých vajíček. Hnízdí i dvakrát do roka.

Rád se sdružuje, alespoň do malých skupin, jež pak přeletují krajinou.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Semena lebedy, pelyňku, divizny, slunečnice, bodláků, lopuchů, kokošky pastuší tobolky, plody olše, břízy, klásky jitrocele a trav, drcený oves.

Hýl obecný

Hýl obecný - sameček

Postavou stejný, zbarvením různý – takový jsou samička a sameček hýla obecného. Sameček má vestu červenou, samička je nenápadnější, narůžověle šedá. Mláďatům dokonce chybí i černá čepička. Patří k našim nejhezčím ptákům. Překvapíme ho nejspíš někde v lese na horách, ale ani v našich nížinách není nijak vzácný. Pták je to důvěřivý. Hýl se živí vyštíčováním pupenů, semen a zrněk, požírá bobule a také trochu hmyzu.

Nevysoko na stromech nebo v křovinách si staví hnízdečko z větviček, důlek vystele chlupy, lístky a kořínky a samička snáší čtyři až pět šedomodravých, hnědě skvrnitých vajíček. Hnízdívá dvakrát ročně, v dubnu a v červnu.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, řepky, lnu, tykve, melounu, okurek, jablek a hrušek, sušené plody jeřábu, černého a červeného bezu, hlohu, trnky, ptačího zobu, pámelníku, růže šípkové.

Pozn. Předtím, než dáš plody do krmítka, namoč je, aby změkly.

Červenka obecná

Červenka obecná - sameček

Je veliká jako vrabec, stejně čilá a neposedná. Zobáček má jako šidélko, oranžově červená prsa, líce a čelo, horní strana těla je nenápadně našedle olivová.

V hájích a v zahradách, v sadech a všude, kde jsou křoviny a trochu vlhčí půda se s tímto „čermáčkem“ často setkáme. Potravu si shání na zemi. Sebere kdejaký hmyz, pavouka, červíka i slimáka, protože potřebuje mnoho potravy pro sebe i svou drobotinu. Hnízdí většinou na zemi, pod kořenem, v kamenu nebo v náspu, zřídka i v křoví nebo ve zdi. Je hezky svito, zaklenuto, vyrobeno z mechu a lístků, měkce vystláno. Červenka snáší pět až osm žlutavých, rezavě kropenatých vajíček s fialovým nádechem.

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Semena slunečnice, řepky, lnu, prosa.

Strnad obecný

Strnad obecný – dospělý pták

Žije v otevřené krajině se skupinami keřů a stromů. Je velký jako vrabec. Má tmavší rezavě hnědý ocas, černavě pruhovaný hřbet a bílá krajní ocasní péra. Sameček má jasně žlutou hlavu. Samička je značně bledší.

Hnízdí na zemi pod ochranou keře dvakrát až třikrát do roka. Hnízdo má pěkně upletené z travin, kořínků a teplé vystýlky. Živí se moučnatými semeny, bobulemi a hmyzem.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Semena obilí, prosa, strouhanku, ovesné vločky, krupky, sušené plody jeřábu, černého a červeného bezu, hlohu, trnky, ptačího zobu, pámelníku, růže šípkové.

Pozn. Předtím, než dáš plody do krmítka, namoč je, aby změkly.

Drozd zpěvný

Drozd zpěvný – samec

Je to velký kropenatý pták. Můžeme ho najít v lesích, od nížin až vysoko do hor, též ve vinicích, ovocných sadech, zahradách a parcích měst i vesnic. Zdržuje se často na zemi, po níž se velmi rychle pohybuje, zpívá však vysoko na stromech.

Na stromech si staví z mechu a stébel tenkostěnné, ale pevné hnízdo, vylepí je hlínou a stmeluje slinami. Do úpravné kolébky snese pak samička v dubnu (a podruhé v červnu) pět až šest hladkých hnědomodrých nebo zelenomodrých, řídce kropenatých vajíček.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Sušené plody jeřábu, černého a červeného bezu, hlohu, trnky, ptačího zobu, pámelníku, růže šípkové, ovoce zejména jablka.

Pozn. Předtím, než dáš plody do krmítka, namoč je, aby změkly.

Havran polní

Havran polní – sameček

Všeobecně známý, velký, černý, kovově lesklý pták se silným zobákem. Dospělí mají kůži u kořene zobáku lysou.

Na jaře a v létě se s havranem setkáte v otevřeném terénu s lesíky, převážně v nížinách. V zimě pak ve městech, kde pilně shání potravu.

Je to pták společenský, rád zakládá své rozcuchané bydliště pospolu s mnohými druhy ve větvích stromů, jež jsou pak obaleny chomáči roští, slámy apod. Počátkem dubna snáší samička čtyři až pět vajíček.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Semena pšenice, ječmene, kukuřice, ovoce nebo brambory, odřezky masa.

Čížek lesní

Čížek lesní – sameček

V době hnízdění žije v jehličnatých horských a podhorských lesích. Od září se začne houfovat a lze ho spatřit i v nížinách na olších a břízách. Při získávání semen z těchto stromů je často zavěšen i na nejtenčích větvičkách hřbetem dolů.

Je zřetelně menší než vrabec. Pro čiška je typický žlutý a černý ocas, přes křídlo má dva příčné žluté proužky a boky břicha má vždy podélně skvrnitě.

Hnízdo si staví pod vrcholem smrku nebo borovice z mechů a lišejníků. Snáší pět až šest drobných zelenavých, slabě kropenatých vajíček. Hnízdí dvakrát, v dubnu až v květnu a pak v červnu až v červenci.

Co mu dáme v zimě do krmítka ?

Jádra vlašských, lískových i burských ořechů včetně ořechu kokosového.

Straka obecná

Straka obecná – sameček

Pták velký asi jako holub. Má třpytivě černé a bílé peří a typický dlouhý stupňovitý ocas. Hnízdí v otevřené kulturní krajině s křovinami a stromy. Je stálá. Straka hledá hmyz na zemi, nebo v křovinách, loví polní myši, ptáky a vybírá ptačí hnízda, sbírá i zvířata přejetá na silnici.

Párek strak žije v trvalém manželství. Hnízdí 1x ročně na přelomu března až dubna. Už v březnu začínají společně stavět kulovité hnízdo z klacíků, vystlané stébly a chlupy na stromech nebo v křoví. Samice snáší šest až sedm nazelenalých tmavohnědě skvrnitých vajec.

Straka vydává hlasité skřeky nebo polohlasité štěbetání.

Ochočené straky jsou přítulné, ale kradou třpytlivé předměty (šperky, klíče, brýle).

Co jí dáme v zimě do krmítka ?

Sušené plody jeřábu, černého a červeného bezu, hlohu, trnky, ptačího zobu, pámelníku, růže šípkové, ovoce zejména jablka, odřezky masa.

Pozn. Předtím, než dáš plody do krmítka, namoč je, aby změkly.

Vhodné krmivo pro ptáky

kokoška pastuší tobolka

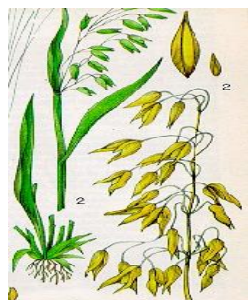
jitrocel kopinatý

růže šípková

trnka obecná

ovsík vyvýšený

bez černý

bodlák chlumní

jeřabiny

divizna velkokvětá

lopuch plstnatý

pelyněk černobýl

slunečnice

řepka olejka

mák

len

Vydala základní organizace Českého svazu ochránců přírody Klenice v roce 2004 v rámci projektu „*Krmítka a budky do školek v Mladé Boleslavi*“. Projekt byl finančně podpořen statutárním městem Mladá Boleslav.

Text : Milada Vrbová

Foto : Ing. Ladislav Bárta, Rostislav Stach, MVDr. Lukáš Pavlačík, Luděk Petrilák

Použitá literatura : Jaroslav Spirhanzl Duriš : Z ptačí říše. Albatros. Praha 1987

František Balát : Klíč k určování našich ptáků v přírodě. Academia. Praha 1986

Malá tajemství přírody : Jana Dobroruková, Luděk J. Dobroruka. Albatros. Praha 1989

Tisk:

Náklad: 12 výtisků

